

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Leto I. - Štev. 46

Gorica - 14. decembra 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

Slovenski kulturni večeri v Trstu

Načrt slovenskih kulturnih večerov, ki ga je izdelala Slovenska prosveta in s katerimi je že začela, so tako važno kulturno delo, da moramo nanje posebej opozoriti. Kaj pomeni ob omalovaževanju slovenske kulture od strani sosedov pričeti z velikimi kulturnimi prireditvami sredi Trsta, bo razumel predvsem tisti, ki sta mu slovenstvo in slovenski ugled res pri srcu.

Že prvi večer je pokazal dvoje: Vsem tistim, ki prezirljivo govore o kulturi našega malega naroda, je odgovoril predavatelj takoj v začetku. Slovenci ne poznajo analfabetov. Skoro v vsako slovensko hišo prihaja časopis in desetletja je prihajala v slovenske vasi, pa naj so bile še tako oddaljene, tudi slovenska knjiga, predvsem mohorjeva knjiga. Knjižni dar Mohorjeve družbe prihaja še danes tja, kjer niso zaprti poti. Ta narod, ni katerega bi radi nekateri gledali zviška, je kulturno tako visok, da se z njim marsikateri veliki narodi ne morejo niti zdaleka meriti. Niso namreč vse umetnine preteklosti in veličastje davnih stoletij, s katerimi bi radi nekateri pokazali svojo vzvišenost. Kultura naroda je nekaj živega, nekaj, kar je zraslo na preteklosti sicer, a ni obstalo pred stoletji. Ob lepih slovenskih vaseh, ob ureditvi naših domov in ob razgledanosti najpreprostejšega našega vaščana se lahko bivališča namišljenih nadljudi skrijejo; nepismeni predeti pa se lahko umaknejo pred najpreprostejšimi slovenskimi naselji. Slovenska kultura in civilizacija je tako visoka, da se lahko mirno postavi ob bok srednjeevropski.

Drugič pa je prvi »slovenski večer« pokazal, kako je slovensko tržaško ljudstvo vraslo v kulturno življenje. Napolnilo je dvorano Marijinega doma do zadnjega kotička. Ljudje so stali še na hodniku. Da ob vsem tem nekdo govori, da Slovenci nimajo kulture in da so vlade, ki so tako slepo pristranske, da temu ljudstvu, ki si želi kulturnega življenja, ne dajo primernih prostorov, to je res v 20. stoletju nerazumljivo in neodpušljivo.

Slovenci bomo tudi v bodoče pokazali, kako cenimo svojo kulturno last in bomo tudi neprestano zahtevali svoje pravice. Smešno je naravnost, da nekdo toliko govori o demokraciji, da pa mirno, z gluhimi ušesi in z nasmeškom na ustnih hodi mimo krivic, ki jih dela nekemu narodu. Da gre celo tako daleč, da ukinja slovenske razrede. Vedite vsi, da besede o demokraciji poslušate ves svet, da pa bo tudi svet zvedel, kako so te besede praktično uresničevale v življenju tam, kjer bi bilo najlažje pokazati.

Razgled po svetu

Stavka državnih nameščencev

Osrednjo točko vsega javnega zanimanja v Italiji je tvorilo prejšnji in tvori tekoči teden vprašanje splošne stavke vseh državnih nameščencev. Zvišanje in ureditev plač državnih nameščencev je pereče, odkar je bil izvoljen novi italijanski parlament. Vlada je že pred meseci sklenila zvišanje plač, povisek pa ni bil zadosten in so ga uradniške sindikalne organizacije odklonile. Da bi to svojo odklonitev podčrtale, so sklenile za zadnjo soboto 10. t. m. enodnevno splošno protestno stavko. Vladni zakonski predlog glede plač je bil pa prav zadnje dni minulega tedna na dnevnem redu senata. Zato je vlada objavila svoje predloge in opomnila uslužbenstvo, da ni umestna stavka v času, ko se skuša težavna zadeva zakonitim potom urediti. Po napornih posredovanjih je bila stavka odložena za tri dni. V teh dneh se vršijo med zastopniki vlade in sindikalnimi organizacijami vseh barv pogajanja, da bi se dosegel sporazum. Nameščenci zahtevajo, da se njihovim željam na vsej črti ugodi, vlada pa vztraja, da zaradi proračunskega ravnovesja za povišanje ne more izdati več kot 24 milijard lir. Spor je še nerešen in ne moremo z gotovostjo reči, če bo v četrtek 15. t. m. splošna stavka vseh državnih nameščencev, tudi železničarjev, ali ne.

Parlamentarno delo — Protest italijanske vlade

Rimska poslanska zbornica prejšnji teden ni zborovala, pač pa je zboroval senat, ki je z veliko večino sprejel predlog, da se v Italiji zaprejo vse javne lišče. Posebnost razprave o tem kočljivem vprašanju je bila v tem, da so bili za predlog demokristjani in komunisti, slednji s stališča, da so javne hiše protisocialne, ker podpirajo kupčijo s človeškim mesom in uvajajo suženjstvo. Po sprejemu predloga o ukinitvi javnih hiš je prišlo na vrsto vprašanje povišanja uradniških plač, o čemer smo govorili zgoraj.

Poslanska zbornica je zopet začela zasedati v ponedeljek 12. t. m. Koj v začetku seje je odgovarjal zunanji minister grof Sforza na več interpelacij raznih političnih strank zaradi terorja, ki ga uganjajo v Eritreji tolpe Abesincev, ki vdirajo v deželo in angleškim okupacijskim četam v brk strahujejo in pobijajo italijanske naselence, katerih so po zatrdilu nekega poslanca že 40 usmrtili. Grof Sforza je povedal, da je vložil v zadevi protestno noto pri vladah v Londonu, Washingtonu in Parizu.

Poslanik Dunn gre v London

Listj poročajo, da bo ameriški poslanik v Rimu Dunn, ki igra

važno vlogo v političnem življenju italijanske prestolnice, v kratkem prenešen v London. Italijansko javnost je vest presenetila.

Jeruzalem — mednaroden

Glavna skupščina Združenih narodov je sklenila z 38 glasovi proti štirinajstim in sedmim vzdržanim, da pride mesto Jeruzalem pod stalno mednarodno nadzorstvo. Imenovan bo visoki komisar Združenih narodov, ki bo upravljal mesto in svete kraje. Sklepu nasprotujejo Izrael in sosedne arabske države.

Razprava proti Kostovu

Dne 7. t. m. se je začel v Sofiji pred »vrhovnim ljudskim sodiščem«, proti katerega sodbi ni pritožbe, proces proti Kostovu in nadaljnjim desetim obtožencem, ki so večinoma bivši visoki komunistični funkcionarji in ministri zaradi »veleizdaje, vojninstva in zarote proti bolgarski državi.«

V resnici pa je pravi zločin,

katerega so zakrivali obtoženci, to, da se niso slepo pokoravali Stalinu. Za to priliko so skovali sledeče geslo: »kostovizem in titoizem na bolgarskih tleh.« Avtor tega gesla ni nihče drugi kot ministrski podpredsednik Valko Červenkov, naslednik Kostova kot generalni tajnik bolgarske komunistične stranke in danes najmočnejši mož v Bolgariji.

Červenkov s tem, da se je uklonil volji Moskve in uprizoril proces prot Kostovu, gotovo ni ravnal v nasprotju s svojim osebnim stremuštvom. Dolga obtožba proti Kostovu in tovarišem je nekak »potpuri« obtožb, ki se tičejo bližnje in daljnje preteklosti obtožencev in ki skuša dokazati obtožencem obširno zaroto proti državi. Težko, da bi se Bolgari zdrave pameti pustili prevarati s to uprizoritvijo. Bolgarska javnost bo lahko ploskala — iz strahu. Strah je orožje za podjarmljenje Kremlju; ni pa izključeno, da bo ta strah zajel tudi tiste, ki so trenutno na oblasti.

Iz življenja Cerkve

Novice sv. leta

V Italijo so dospeli že prvi svetoletni romarji, in sicer so priromali iz daljne Argentine. Načelujeta jim kardinala iz Rio de Janeira in iz Buenos Airesa. Romarjev je skoro 2 tisoč. V Italiji se bodo ustavili ves ta mesec. Prej so že obiskali Lurd in razna mesta v Franciji.

Za otvoritev sv. leta je napovedanih čez deset tisoč romarjev. Španija je, kakor je že njena stara navada, poslala kladivo, s katerim bo kardinal — legat odprl sveta vrata v baziliki Device Marije Snežne, do čim so sv. očetu darovali kladvice za otvoritev svetoletnih vrat v baziliki sv. Petra italijanski delavci.

Za sv. leto so na programu razne kanonizacije in beatifikacije. Prva bo 23. jan., nato bo sledila skoro vsak mesec katera. Na sv. Štefana dan bo sv. oče opravil prvi svetoletni obisk bazilike sv. Petra za zadobitev svetoletnih odpustkov skupaj z rimsko duhovščino.

Dvojno Marijino zmagoslavje

V RIMU:

Pretekle dni je Marija slavila dvojno veliko zmagoslavje: eno v Rimu, drugo v Indiji. Na praznik Brezmadežne je bila v Rimu velikanska procesija iz cerkve Device Marije Snežne k sv. Petru. Procesijo so organizirali kot zaključno slovesnost velikega ljudskega misijona, ki so ga imeli v Rimu p. Lombardi in še dva druga duhovnika. Udeležba ljudstva pri misijonu je dala

slutiti, da bo tudi procesija nekaj veličastnega, vendar je preslegla vsa pričakovanja. V procesiji so nosili Marijino podobo, ki se hrani v kapeli Borghese v baziliki Marije Device Snežne. Imenujejo jo »Salus populi Romani«, to je »Rešitev rimskega ljudstva«. Ta podoba je ena najstarejših Marijinih podob in jo pripisujejo sv. Luki, čeprav se zdi, da je le iz 9. stol. V Rimu so to podobo nosili v procesiji po mestu ob priliki velikih kug ali nesreč. Zato so ji vzdeli naziv »Rešitev rimskega ljudstva«. Zadnjič so jo nesli v procesiji leta 1931 ob stoletnici efeškega vesoljnega cerkvenega zbora. Na praznik Brezmadežne so zopet dvignili čudovito podobo, da blagoslovi po misijonu prenovljeno rimsko mesto. Procesija se je začela ob treh popoldne in je trajala 4 ure. Udeležili so se je samo moški in duhovščina, ostalo ljudstvo je stalo ob straneh vzdolž ulice Nazionale in korza Viktorija Em. III. Mnogi so tudi napolnili trg sv. Petra, kjer je Marijino podobo pričakoval sv. oče v spremstvu kardinalov in kanonikov vaticanske bazilike. Rimsko ljudstvo se je potrudilo, da je Materi božji napravilo res lepo slavje z razsvetljavo na vseh oknih, s cvetjem in zastavami. Posebno lepo je bilo videti dolge vrste delavcev, kako so zbrano hodili za procesijo in peli Marijine pesmi. Seveda manjkati ni smela duhovščina, ki je res častno zastopala ves svet, saj niso nikjer drugje zbrani duhovniki vseh narodov sveta, kakor ravno v

Rimu. Zaključek procesije je bil pred baziliko sv. Petra, ko so podobo postavili na zasilen oltar ter jo je sv. oče pokadil in podelil zbrani množici blagoslov z Najsvetejšim.

V INDIJI:

Drugo, morda še večje slavje pa je Marija doživela v Indiji v mestu Goa. Poročali smo že, da bodo v to mesto prenesli Marijin kip iz Fatime. To se je tudi zgodilo. Z zrakoplovom je prišla božja Romarica, kakor da bi jo angeli prinesli. Ko je stopila iz letala, so jo pozdravili z 21 strelj iz topa, kot so nekoč pozdravljali zemске kraljice. Nato se je začela vrsta raznih slovesnosti Mariji na čast. Iz Goe bo Marija romala preko širne Indije ter se bo ustavila povsod, kjer je večje število katoličanov. Tole Marijino romanje zbuja veliko pozornost tudi med nekatoličani in med pogani, ki so prišli v velikem številu že k slavnostim v Goi.

Jeruzalemski križ

Jeruzalemski križ, o katerem smo pred nedavnim sporočali, je sedaj dospel v Brazilijo. Iz Kanade so ga prenesli v Združene države, od tu je preko Kube prišel v Brazilijo. V glavnem mestu Rio de Janeiru so križu priredili velikanski sprejem, prav tako v San Paulu, kamor so ga prenesli z zrakoplovom. Iz Brazilije bo križ romal v Argentino, Čile, Peru, Ekvador, Mehiko, da se vrne v Združene države, in sicer v Kalifornijo. Povsod bo spremstvo križa opravljalo številne molitve za Palestino.

Število katoličanov raste

Po zadnjih statistikah je sedaj na svetu 423 milijonov katoličanov. Pred 40 leti jih je bilo 304 milijone. V tem času so najbolj narastli v Afriki in v Aziji, kjer se je število podvojilo, oziroma potrojilo.

**Prihodnja številka
„Kat. glasa“ bo izšla
na osmih straneh in
bo stala 30 lir.**

Svetoletna molitev

Izšle so podobice s papeževu molitvijo za sveto leto. Dušni pastirji jih bodo prihodnje nedelje razdelili med vernike. Vsakdo naj si oskrbi to podobico, da bo lahko skupaj z vsemi verniki vsega sveta opravljal svetoletno molitev.

V republiki San Marino

Zgodilo se je, da je župnik Jožef Fabbri hotel odkloniti krstnega botra, ker je bil vpisan v neko od Cerkve obsojeno stranko. Toda ni računl s surovimi metodami gotovih političnih strank. Boter in še dva »tovariša« so navalili na župnika in ga pretepli. Poročilo pravi, da so stražniki pri tem občudovali zvezde. Lepa svoboda!

ČETRTA ADVENTNA NEDELJA

Iz svetega evangelija po Luku

V petnajstem letu vladanja cesarja Tiberija, ko je bil Poncij Pilat upravitelj v Judeji in Herod četrti oblastnik v Galileji in njegov brat Filip četrti oblastnik v Itureji ter deželni Trahonitidi in Lizanija četrti oblastnik v Abileni in ko sta bila velika duhovnika Ana in Kalfa, je Gospod govoril Janezu, Zaharijevemu sinu, v puščavi. In prehodil je vso jordansko pokrajino in oznanjal krst pokore za odpuščenje grehov, kakor je pisano v knjigi govorov preroka Izaija: Glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodovo, izravnajte njegove steze; vsaka dolina naj se izpolni in vsak hrib in grič naj se zniža; in kar je krivo, naj bo ravno, in kar je hrapavo, naj postane gladka pot; in vse človeštvo bo videlo zveličanje božje.

* * *

Zadnje adventno nedeljo nam evangelist govori čisto v zgodovinarskem slogu. Določuje dobo, ko je Zveličar sveta javno nastopil in začel učiti. Pred njim je še nastopil Janez Krstnik, ki je pridigoval in krščeval ob Jordanu. Iz teh vrstic vidimo, da je čas Jezusovega življenja precej natančno ugotovljen. Motijo se torej tisti, ki menijo, da Jezus nikoli ni živel resnično, ampak da je le izmišljena oseba. Sicer pa so taki dandanes le redki, ker so nasprotni dokazi premočni.

V božičnem času seveda kristjani mislimo predvsem na Jezusovo rojstvo, ki je bilo kakih trideset let pred javnim nastopom. Ob Jezusovem rojstvu je vladal še cesar Avgust, kakor bomo slišali iz evangelija polnočne sv. maše. Naša srca so že zdaj v veseljem pričakovanju teh svetih skrivnosti. Po naših domovih so v teku priprave na prazniški spomin onega čudovitega rojstva, ki je prineslo toliko luči, toplote in miline na svet, da tega ne moremo nikoli dovolj globoko in hvaležno izraziti.

Že na tretjo adventno nedeljo je cerkev v začetku sv. maše

Koledar za prihodnji teden

18. decembra. NEDELJA Četrta adventna ali kvatna. — Gracijan, škof.

19. PONEDELJEK. Favsta, vdova.

20. TOREK. Evgenij in Makarij, mučenca.

21. SREDA. Tomaž, apostol. Ime mu je nastalo iz grškega »didymos«, kar pomeni Dvojček. Znan je najbolj zato, ker na veliko noč svojim apostolskim tovarišem ni hotel verjeti, da so res videli vstalega Zveličarja. Čez teden dni pa se je mogel sam prepričati, da niso lagali; postal je in ostal veren. Po starem izročilu je širil krščansko vero po Prednji Aziji in Indiji, kjer je tudi umrl za Jezusa.

22. ČETRTEK. Demetrij, mučenec.

23. PETEK. Viktorija, dev. muč.

24. SOBOTA. Adam in Eva, začetnika človeškega rodu, ki je bil odrešen po ulovečenem Sinu božjem od večne pogube, ki sta jo zaslužila sebi in potomcem z izvirnim grehom. — Zapovedan post in zdržek mesnih jedi. — Sveti večer.

veselo ponavljala psalmistov sprev: »Blagoslovil si, Gospod, svojo deželo, odvrnil sužnost Jakobovo« (Ps 84,2). In iz Pavla nam je brala opomin k veselju: »Veselite se vedno v Gospodu... Gospod je blizu« (Flp 4,4-5). In ko na današnje nedeljo slišimo zopet iz Davida: »Nebo pripoveduje božjo slavo in nebes oznanja dela njegovih rok« (Ps 18,2), že v duhu gledamo polnočno nebo nad Betlehemom in kar samo se nam hoče zapeti: Glej, zvezdice božje migljajo lepo... Stopniški sprev (graduale) zopet zagotavlja po Davidu: »Blizu je Gospod vsem, ki ga kličejo, vsem, ki ga kličejo v resnici«, ter poje z nami: »Moja usta pojo slavo Gospodu in vse človeštvo naj slavi njegovo sveto ime« (Ps 144). Kakor že ves advent, tako so še posebno zadnji teden pobožne misli obrnjene zlasti k Devici Mariji, tej Materi de-

viški, Materi čudoviti, ki pričakuje rojstvo božjega Sina, na katerega ves svet čaka s hrepenenjem: »Glej, Devica bo spočela in rodila Sina, ki se bo imenoval Emanuel — Bog z nami« (Iz 7,14).

Ne smemo pa ostati pri samem prazniškem občutju. Da bo naše veselje Bogu pogodu, se moramo tudi z voljo in dobrim namenom Bogu približati. On je blizu tistim, ki ga kličejo »v resnici«, to je ne samo po zunanje, zaradi stare navade, iz gole čustvenosti, ampak tudi z razumom in voljo, pripravljeni storiti vse, kar Bog od nas zahteva. »Sužnost Jakobova« pomeni sužnost greha. Jezus prihaja, da bi to sužnost od nas odvrnil, ne more pa tega izvršiti, če se naša volja trdovratno upira. Zato nam kliče evangelij: Pripravite pot Gospodovo! Mi jo moramo pripraviti z dobro, skesanostjo. Ko bomo nato Jezusa prejeli v svetem obhajilu, molimo z zaupanjem: »O Bog, ki nas vsako leto razveseljuješ s pričakovanjem našega odrešenja: dai, da bomo tvojega edinorojenega Sina, ki ga z veseljem sprejemamo kot Orešenika, brez straha gledali tudi kot prihajajočega Sodnika« (Iz maše na vigilijo).

SATAN — RAZBIJALEC PRAVA IN REDA

V članku »Oče laži« smo videli, kako se satan v svojem prizadevanju, da bi uničil človeka, uspešno poslužuje laži. Danes si bomo ogledali, kako v isti namen razkraja pravo in red v družbi.

Pravo in pravost sta temelj vsakega reda. Mrtvi naravi je Stvarnik točno določil njen red, od katerega se ne more v ničemer odmakniti, človeku pa je pustil svobodo, da sprejme ali zavrne naravnopravna načela ali zakone, ki jih je vsakomur položil v srce. Družba, ki sloni na božjepravnih načelih, je ogledalo božjega reda in je neločljivo povezana z resnico. Pravo ustvarja red in ščiti človeka. Zato človekov sovražnik, satan, pravo sovraži. Satan si je vedno prizadeval, da bi pravo in na njem sloneči red razbil. To se mu je v naši dobi posrečilo tako, kot še nikdar doslej.

Razkroj prava ima daljšo zgodovino kakor moderne diktature. Izhodišče tega razkroja je ločitev prava od pravosti, od etičnih načel. Liberalizem je prišel na dan z zahtevo, da mora biti pravo »avtonomno«, to je, da je treba iz prava izločiti tisto osnovna pravna načela, ki jih je postavil sam Stvarnik, to je naravno pravo. Iz tega se je izcimilo zgrešeno moderno pojmovanje, da je pravo samo »pozitivno«, t. j. tisto pravo, ki izhaja le iz zakonov, katere sprejme državna zakonodajna oblast. Po tem pojmovanju je pravičnost za moderno pravo nekaj nepotrebnega. Ko so nastopile moderne diktature (fašizem, nacizem, komunizem), so imele že izgajeno pot, da so se pri izdajanju zakonov pozvižgale na verska in pravna načela in jim dala tako vsebino, kot jim je prijala. Komunizem je kratkoma proglasil komunistična načela za zakon, še več, za pravo. Pravo mu je to, kar komunizem sam podpira in varuje le malo skupino rdečih nasilnežev, ki so na oblasti.

Odpira se nam kaj čudna slika. Pravo je postalo skupina mrtvih, samovoljnih predpisov za zaščito režima. Pravično je vse, kar služi komunističnim političnim ciljem. Človečanske pravice so izbrisane. Enakost pred zakonom — velja v majhni meri samo še za pristaše razreda ali rase, vsi ostali pa so popolnoma brezpravni in že samo s

tem, da živijo, kršijo komunistične »zakone«. Sodišče je propagandni teater, v katerem poteka sodna komedija pred drhaljo plačanih ali prisiljenih gledalcev, ki morajo navadno na vse grlo zahtevati glavo obtoženega. Branilec je naročen ali prisiljen igralec, ki mora obtoženco hlačiti v nesrečo ter ga ne sme zagovarjati. Tožilec je komunist, ki na razpravi predava o komunizmu in že vnaprej določi kazni sporazumno s komunistično stranko. Sodnik je lutka, ki mu je že vnaprej določeno, kaj mora delati in govoriti in more zelo paziti, da ne pride tudi sam na zatožni klopi. In obtoženec? Njemu je v tem teatru določena posebna vloga. On ne ve, kaj je zagrešil, točno pa ve, kaj mora na razpravi storiti. On nikdar ne zagovarja ali taji svojih dejanj, pač pa jih prizna (če jih je storil ali ne), se kesa, joka in prosi sodišče, naj ga, strogo kaznuje. To svojo vlogo toženec vedno brezhibno izpolni. Kako je to mogoče? Nobenega dvoma ni, da je to novost, ki si jo je izmislil sam satan. Komunistična sodišča obtožence duševno zlomijo, uničijo. Med preiskavo ga tako spremenijo, da postane popolnoma drug človek, ne človek, kup nesreče, ki nosi le še svoje nekdanje ime, sicer pa je popolnoma drug človek. Z mučenjem, pretepanjem in strupi so mu strli živce, ga duševno popolnoma uničili in vabili v glavo edino to, kar mora na razpravi govoriti. To je morda največji, najrafiniranejši in najstrašnejši izmed vseh satanovih triumfov nad človekom, ustvarjenim po božji podobi: ubije mu dušo, voljo, osebnost, spremeni ga v kup nesreče, pokveko, katero nato do zadnjega izkoristi na gledališkem odru, ki mu pravi sodišče.

Razkroj prava, zakonodaje in norčevanje iz sodnega postopka je strašno satanovo delo. Tudi na tem področju vidimo, kaj vse si satan lahko izmisli za pogubljanje ljudi. Pa vendar ne bi mogel zmagati, če bi mu ljudje ne pomagali. Naša naloga je, da spet damo veljavo večnemu, naravnemu, od Boga postavljenemu pravu, ki je edini temelj vsakega sodstva. V vsakem izmaličenem pravu se skriva in porogljivo režira satan.

Kulturni obzornik

Večer božične pesmi v Bazovici

Nikdar tako ne občutimo lepote božičnih praznikov, kakor ob božični pesmi. Pesem vzbudi praznično razpoloženje in pove, kaj čutimo ob jaslicah. Pričara nam pred oči božično skrivnost: jaslice z Detetom; angele, ki oznanjajo svetu mir in veselje; pastirje z ovčkami; zvezdo, ki vodi Modre proti Betlehemu.

Razni tržaški cerkveni pevski zbori bodo priredili na Stefanovo »Večer božične pesmi« v lepi bazovski cerkvi. Pevci, ki se pridno vadijo, vas vabijo, da pridete na dan sv. Štefana popoldne v Bazovico. Slišali boste vrsto lepih božičnih pesmi.

Čas in bolj natančen spored boste zvedeli v prihodnji številki.

Bogdan Grom:

Slovenski ornament

Kot prvi zvezek »Folklorne zbirke« je izšla v Trstu v samozaložbi knjiga »Slovenski ornament«, ki jo je sestavil akademski slikar Bogdan Grom. Knjiga obsega kratek uvod in 23 izvornih litografskih listov. Oprema je avtorjeva, litografije je tiskala »Tipografija« in litografija moderna »v Trstu, besedilo pa tiskarna »Založništva tržaškega tiska«, istotam. Besedilo je francosko-slovensko in angleško-slovensko.

V Evropi se je pojavila intenzivna teženja za zbiranje in znanstveno obdelavo spomenikov ljudske kulture ob koncu preteklega stoletja. Namenov je bilo več: iskanje tako zvané »narodne umetnosti«, v ljudski kulturi so gledali ostanke praznarnodne duhovnosti, določitev izvora narodne umetnosti, njenih osnov in tako dalje. Pri nas se je pojavljalo vse to v znanosti, v umetni obrti in umetnosti, predvsem v arhitekturi, pa tudi v slikarstvu (Gaspari). Kakor gotovo je, da romantično načelo »narodne umetnosti« v Evropi ni obveljalo, tako gotovo je, da je znanstveno zbiranje in študij ljudske kulture važno narodno-kulturno delo, saj teče iz zakladnice ljudske kulture stalen vir duhovnih dobrin, ki segajo po svoji vrednosti, neposrednosti, trajnosti in naravni zakonitosti daleč čez čas kulturnih obdobij v življenju narodov.

Med Slovenci so se zanimali za naš ljudski ornament v glavnem dr. Albert Sič, dr. Stanko Vurnik, Franc Grebene, Jože Karlovšek in dr. Rajko Ložar. Delo Alberta Siča je v glavnem zbirateljsko, Jože Karlovšek pa ga je hotel — precej ponesrečeno — obdelati znanstveno. Temelje osnovnemu narodopisnemu delu pa je dal Rajko Ložar.

Knjiga Bogdana Groma noče biti niti povsem znanstvena niti znanstveno-zbirateljska. Je zbirka folklorne blaga, s katerim hoče avtor predstaviti lepoto slovenske ljudske umetnosti širokemu svetu. V knjigi je prikazan razvoj ornamenta od preprostih listov, mimo popkov, tulipanov, vrtnic, nageljev, grozdov, različnih drugih cvetov, src, vejic in bordur pa vse do širokozasnovanih kompozicij. Čeprav nosijo vsa dela pečat avtorjeve črte — ljudski ornament je zelo razpoloženski, čeprav je geometrično stiliziran — se vendar v barvi in liniji močno približajo ljudskemu občutju. Rekel bi, da je Gromova knjiga zbirka narodnih pesmi. Avtor je nabral gradivo za svoje delo po Gorenjskem, Dolenjskem, Štajerskem, predvsem pa v tržaški okolici, na Proseku, kar

je v naši tovrstni literaturi nova (saj je Primorska narodopisno najboljše obdelana). Pri kompozicijah je avtor priložil strukturalno osnovo, kar je važno v pedagogiki, saj je knjiga namenjena tudi šolski mladini. Zeleni pa bi malo več znanstvenega uvoda in točnejši popis virov.

Knjiga lepo reprezentira slovenski knjižni trg v Trstu in jo priporočamo.

K. S.

Knjige Goriške Mohorjeve družbe

Uredništvo Goriške Mohorjeve družbe je opazilo, da se je v Koledar za l. 1950 vrnilo nekaj manjših tiskovnih napak. Te bodo bralci lahko sami popravili. Večji napaki pa, ki kvarita smisel, sta dve in ju uredništvo tukaj popravlja:

1) V članku o Zupančiču se morda glasiti zadnji stavek tako: »Sele tedaj bo mogoče izreči o Zupančiču — človeku točno in pravično sodbo.« (torej ne: »obsodbo«.)

2) Besedilo pod Gorsetovima ilustracijama Cankarjeve črtice »Konec« je zamenjano.

„Jurij Kozjak“

v francoskem prevodu

Jurčičeva povest »Jurij Kozjak« izhaja v francoskem dnevniku »Le Devoir« v Montrealu v Kanadi. Prevod je pred leti oskrbel č. g. Ferdinand Kolednik, ki biva sedaj kot begunec v Združenih državah.

Katoliške šole v Avstraliji

Avstralija nam nudi zgled, kako neizmerne važnosti je za katoličane katoliška šola, posebno v versko mešanih pokrajinah. V Avstraliji živi okrog 8 milijonov ljudi; med temi je en milijon 300 tisoč katoličanov. Leta 1874 je izšla postava, ki je vpeljala obvezno državno laično šolo brez verouka. Temu so se katoličani uprli ter začeli ustanavljati svoje zasebne katoliške šole. V njih učijo redovnice in redovniki, le malo je med njimi oseb svetnega stanu. Katoliške šole so polagoma razpredli po vsem obširnem ozemlju avstralskega kontinenta, tako da danes ni več katoliškega otroka, ki ni ne obiskoval katoliških šol. Redovnice živijo v majhnih redovnih družinah po tri, štiri skupaj, vodijo ljudsko šolo, obiskujejo družine, poučujejo tudi odrasle ter vršijo na razne druge načine katoliški apostolat, posebno tam, kjer ni stalnega duhovnika. Delo zanje ni lahko, ker so čisto obsojene na življenje v velikih samotah, kjer morajo iskati posamezne katoliške družine ter učiti otroke. Vendar je njihovo delo za obstoj katoliške cerkve v Avstraliji življenjske važnosti. Le s pomočjo katoliške šole v rokah redovnih oseb se katoličani, posejani med protestanti, ohranijo v pravi veri ter gojijo celo prav krepko krščansko življenje, ki bi ga morali zavidati mnogi katoliški narodi v Evropi.

Kakor v Avstraliji je tudi v Severni Ameriki in drugod, kjer so državne šole brezverske ali laične, toda obstoji možnost vzdrževanja zasebnih šol. Tam katoličani s pomočjo redovnih vzdržujejo svoje šole, ki s glavno sredstvo za ohranjanje katoliške vere med njimi.

Zanimivo priznanje tržaškega mestnega očeta prof. Sciolis-a o slovenskih šolah

Naš list je že ponovno pisal o tem, kako se po fašističnih zgledih pred 25 leti vnovič skuša postopoma uničiti slovensko šolstvo v Italiji in na Svob. tržaškem ozemlju. O tem vprašanju se je nekajkrat vnela debata tudi v tržaškem mestnem svetu. Razumljivo je, da so nekaterim te debate neprijetne, ker kolikor tolkole kažejo, da je v Trstu še nekaj Slovencev, ki se še drzno celo sredi mesta pošiljati otroke v slovenske šole. Toda če prodre zanimanje za naše šolsko vprašanje tudi noter v mestno hišo, je pač treba na stavljena vprašanja odgovarjati. Italijani so to nevhvaležno nalogo naložili prof. Sciolis-u. Dne 29. novembra je ta gospod izrazil svoje ogorčenje, da so Slovenci tako nesramni in kar brez vseh stvarnih podatkov zaradi šole dvigajo tak krič. Zakaj v letošnjem šolskem letu je na slovenskih osnovnih šolah 400 učencev manj kot lani. Zato je bilo treba po njegovem mnenju kar sredi šolskega leta slovenske razrede skrčiti za 22%. Slovenske učitelje, ki so bili odpušteni, so potem itak sprejeli nazaj v službo.

Ta ugotovitev prof. Sciolisa zahteva kratek odgovor. Letos obiskuje slovenske osnovne šole na tem ozemlju 3447 učencev in učenk. Lani jih je bilo 3856. Ali je bilo tedaj treba odpustiti učiteljstvo? V novembru 1948 je bilo na slovenskih osnovnih šolah 221 učnih moči, letos jih je bilo pred redukcijo v novembru 204. To je g. prof. Sciolis pozabil povedati. Nam pa se zdi prav ta okolnost važna tako, da je prav, če jo g. prof. ob drugi priliki v mestnem svetu dodatno omeni. Bolj važna pa je, kar ob tej priliki ugotavlja omenjeni gospod: Slovenske šole so se na tem ozemlju odprle šele v letu 1945 in so šele v nekaki poizkusni dobi. Ni majo stalnega učiteljstva. Razredi se odpirajo po potrebi z ozirom na število otrok. Tem besedam je treba dati naslednje pojasnilo: Ko so v Slov. Benečiji Italijani obljubili leta 1866 slovenske šole, so čakali z izpolnitvijo obljube več kot osemdeset let. To pa zato, da bi se v tem na italijanskih šolah ljudstvo čisto poitalijančilo. V Trstu se je slovensko šolstvo sicer ustanovilo. Toda definitivne oblike ne sme dobiti tako dolgo, dokler zaradi premalo otrok ne bo mogoče zapreti zadnjega slovenskega razreda. Ko se v tržaški okolici ustanavljajo italijanske šole, je dosti, če se za šolo prijavi dva ali tudi en učenec. Šole je treba ustanoviti za vsako ceno. Pri

slovenskih šolah pa se uporablja nasproten postopek. Najpoprej je treba goste vrste slovenskih učencev zredčiti. Saj je večina staršev slovenskih otrok zaposlenih pri kakih italijanskih podjetjih ali mestnih ustanovah. Zato gredo pridno na delo italijanske iredentistične družbe. V mesto pa se je naselilo na tisoče italijanskih ezulov. Zato je treba budno proučevati številično stanje, da se more potem kak razred na slovenskih šolah zatreti. Še bolje, če se to zgodi med šolskim letom. To bo povzročilo paniko med slovenskimi starši in bo še znižalo število otrok na slovenskih šolah. Na teh mora vsekako vladati negotovost, učiteljstvo mora imeti nestalen položaj, finančna sredstva za lokale, učila in druge izdatke morajo biti v italijanskih rokah. Tako bo polagoma vse izhiral. To so čisto gotovo nameni ljudi, kot je g. prof. Sciolis in njegov krog.

Mi spoštujemo volivno tajnost in

nočemo reči, da je kateri izmed naših bralcev pri zadnjih tržaških administrativnih volitvah volil za kako italijansko stranko. Če pa se pri kakih bodočih volitvah dogodi, da bi kdo hodil okrog Slovencev ter jim razlagal, da morajo voliti za kako italijansko stranko zato, ker so katoličani, jim bomo mirno rekli, da doslej ni v Trstu NOBENA ITALIJANSKA STRANKA UVELJAVLJALA SVOJIH KRŠČANSKIH NAČEL, ko je šlo zato, da se Slovincem vrnejo pravice, ki jih jim je jašizem nasilno odvzel. Vse te stranke, v kolikor zadeva postopanje s Slovenci, zelo sličijo nekdanjim obževalcem duceja. Ko bomo pa vidi deli v vrstah teh ljudi resnično dobrohotno naklonjenost napram našim šolam in drugim našim potrebam, bomo pa drugače govorili.

Po vsem tem današnjem izvajanju pa moramo samo ponoviti zahtevo, naj se položaj slovenskih šol na Svob. tržaškem ozemlju točno določi s posebnim zakonom, ki jim bo podelil enakopravnost z italijanskimi šolami ter lastno samoupravo. Ukiniteljnih 22 razredov pa naj se zopet odpre. Za ta cilj smo pripravljeni doprinesiti tudi največje žrtve.

Dopisi

Mavhinje

Dragi čitatelj! Na sliki si lahko ogledate cerkveni mali »ministrski svet« iz Mavhinj. Vse »sarže« so zastopane.

Duhovnika pustimo ob strani, oglejmo si ostale! Na njegovi levici zadaj kleči Joško, naš mladi mežnarček; mlad je po letih, a visok po rasti, večji od duhovnika, tako da bo lahko kmalu užigal sveče v cerkvi brez »kajfeža«. Na duhovnikovi desnici kleči Marino, bodoči pomožni organist. Ta vam je pravi mali »škrat«, živ kot poper in uren kot lastovica. Ima dobro srce, a večkrat trdi »gluha ušesa«. Spredaj pa sedijo trije mali ministranti: Aldo, Igo in Franko. Da bi vedeli, kako so se guliili latinske molitve za službo pri

sv. maši! Pa so le zmogli! Samo ob koncu meseca, ko jim duhovnik odšteje zaslužene lire, jim brez pardona održe za vsak »latinski greh«, eno liro in jo vrže v cerkveno pušico namesto v njihove žepce. Tak je mali cerkveni »ministrski svet« iz Mavhinj. — Pa imajo tudi dobre lastnosti. Sicer jih ne smemo preveč hvaliti, saj že itak mislijo, da imajo v zakristiji in v cerkvi oni več besede, kakor sam duhovnik. Toda kar je res, je res. Na dan vseh mrtvih popoldne smo šli na božjo pot v Benečijo, na Staro goro. Gotovo bi radi vedeli zakaj? Zato, da smo molili za vse padle fante iz Benečije v pretekli vojni; za beneške fante, ki so prelili svojo kri za boljšo

bodočnost naših Slovencev na Beneškem. Res! Zato so pohiteli k Materi božji na Staro goro. Prižgali smo pred Marijinem oltarjem sveče v blagor dušam padlih, molili sv. rožni venec in druge molitve ter zbrali za sv. mašo zadošnico. Zato jih moramo vsi pohvaliti. Dobri ostanite »fanti od fare«!

Trst — Novi sv. Anton

Dolgo časa niste slišali ničesar o nas. Danes pa vam le moremo poročati, da nas je obiskal Miklavž in obdaroval pridne otroke. V ponedeljek, 5. decembra ob 5. uri popoldne se je zbralo okrog 90 otrok v spremstvu svojih staršev v dvorani pri sv. Antonu. Nestrpno so pričakovali prihoda radodarnega svetnika. Nad vse ljubki so bili najmlajši. Najpomnejši je bil 3letni Boris, ki je kazal parkeljnu svoj rožni venček. Obdarovani so bili zlasti otroci, ki obiskujejo nedeljski krščanski nauk pri Sv. Antonu. Vsak otrok je dobil zavitek najrazličnejših dobrot. Zadovoljni so se vračali domov z vročo željo, da bi jih ljubi svetnik obiskal zopet prihodnje leto. — Še lepše pa je bilo 8. decembra na praznik Brezmadežne. V isti dvorani so se zbrali Marijini vrteci: Sv. Frančišek, Sv. Jakob, Sv. Vincenc in Rojan. Nad 200 otrok se je poklonilo Mariji prečisti Devici. Deklice so uprizorile lepo spevoigro »Venčarica«, dečki pa prizor: »V šolskem odmoru«. Vmes so bile še deklamacije in petje Marijinih pesmi. V prisrčnem govorniku učenja so Mariji obljubili svojo ljubezen in zvestobo. S himno »Zmagala si«, katero je navdušeno pela vsa dvorana, smo zaključili prelepo akademijo.

Podgora

Dolgočasno in deževno jesen nerodno preživljamo tudi pri nas. Zato smo bili kar veseli, ko nas je te dni obiskala Mohorjeva družba z lepim koledarjem in knjigami kar v šestdesetih družinah. Z zanimanjem pregledujemo lepi koledar, ki ga zaradi lepih slik radovedno listajo tudi otroci. — Na praznik Brezmadežne, ki smo se nanj pripravljali z devetdnevnico, smo pa v cerkvi pred lepim Marijinim oltarjem prisostvovali ustanovitvi Marijinega vrta in ganljivemu sprejemu kar velikega števila naših otrok, ki se želijo pri Materi božji ohraniti dobre. Popoldne smo se pa kot romarji peljali s celotno skupino Marijinih otrok k novemu Marijinemu svetišču k Devici Mariji v Dol. Tam smo prisostvovali sprejemu v Vrtec vseh okoliških otrok in prireditvi, ki je sledila. Veseli smo bili, ko smo videli, da vstaja toliko novih Marijinih častilcev in

da je še toliko dobrega in lepega med našim ljudstvom. — Te dni je nemila smrt obiskala tudi dve naša, skoro sosedni družini. Dotrpel je 65 letni Jožef Klavčič, po domače Perin; njegov sin Felice je bil cerkveni pevec, dokler ga niso odpeljali v Nemčijo, odkoder se ni več povrnil. Kljub nalivu, ki je trajal ves popoldne, se je v petek nabralo veliko ljudi k pogrebu in pevci so pokojnemu občuteno zapeli v cerkvi in na pokopališču dve lepi žalostinki. — V soboto pa je vse pretresla žalostna novica, da je po težki operaciji preminula komaj leto dni poročena mlada mati Pavlina Legiša, po rodu iz Standreža. Zapušča komaj rojeno dete in družino v žalosti. Težko preizkušeni družini se je ob pogrebu pridružilo veliko ljudi. Obe ma prizadetima družinama našo iskreno sožalje, oba pokojnika pa naj v miru počivata!

Devica Marija v Dolu

Na dan Brezmadežne se je v naši mladi duhovniji vršila izredna slovesnost. Pred oltarjem fatimske Mater božje v naši »cerkvi« se je zbralo nad 300 otrok iz bližnje in dalnje okolice — celo iz Podgore, Tižiča in Ronk —, katere so spremljali njih starši in duhovniki. Naš gospod dekan je izvršil slovesen sprejem nad sto otrok v Marijin vrtec in vse posvetil Brezmadežni, kakor je otroško veselo odmevalo petje pri slovenskih večernicah. Po prisrčni cerkveni slovesnosti so otroci iz vseh duhovnij priredili kar na prostem pred »cerkvijo« lepo uspel nastop; bilo je mnogo petja, deklamacij, zbornih nastopov itd. Bilo je zares lepo, saj so se vsi — mladi in stari — veseli in zadovoljni vračali na svoje domove. K uspehi otroški slovesnosti je mnogo pripomoglo ugodno vreme, za katerega so naši otroci več dni prav po svoje iskreno prosili.

Nesreča v Tomaju

Objavljamo pismo, ki poroča o težki nesreči v Tomaju:

Sporočati moramo o nesreči, ki je zadela vso vas. Zvonik velike cerkve se je podrl. To se je zgodilo ravno ob 4. in 2 minuti ponoči. Ura je 4 v prvo še bila, a v drugo ne več. Zvonik se je podrl do zvonov. Zvonovi ne visijo več, a tudi padli niso. Menijo, da so vsi celi. Streha se je nad korom pod težo zvoniškega materiala udrla in so orgle na koru popolnoma uničene. Tudi del kora se je udrl. V cerkvi je osem ali deset klopi popolnoma v prahu. Lipo proti vzhodu je popolnoma oklestilo in stoji še samo deblo. Neka žena je slišala, ko je v zvoniku pokalo in se

PIERRE L'ERMITE

Kako sem ubila svojega otroka

Res so takoj potem zagledali v daljavi, kjer se je končavala pot, neko svetlo stvar, ki se je blesketala iz blatnega in mlakužastega proda. Ujec hitro seže po daljnogledu in vzkligne:

»To je Presvesova angleška kočija!... Tudi Lolito razločim in njeno mamo... Poglej še ti, dragi Dominik!«

Mladenič vzame daljnogled. Kmalu ugleda Lolito... Njena mati je sedela v kočiji in držala za povodce. Deklica je stala na vrhu griča, na katerem je sameval star lesen križ, ki so ga bili razdeljali morskari viharji.

Lolita, mlado dekle, polno življenja — zraven pa star, polomljeni križ!... Dominiku se je zdelo, kot da v tem gleda podobo svojega in Lolitinega življenja.

Medtem so privozili iz blata in

mlakuž. Po valovitem produ je vsa zač hitreje spustil avtomobil. Ujec in mati sta molčala in se ozirala na Dominika, ki ni odmaknil daljnogleda od oči; a na njegovem prepadenemu obrazu nista mogla ničesar razbrati.

Slednjič se je svetla pika premaknila... Spoznali sta njihov avtomobil! Sedaj so že s prostim očesom videli, kako je deklica odskakljala po griču, šinila v kočijo in pognala konja na prod.

Od druge strani je pridrvel avtomobil in obe družini sta se srečali sredi vode. Brez vsake besede so si podali roke, zakaj velika bolečina in velika radost sta nemi, tukaj pa je bila i bolečina i radost.

Ko so prišli s proda, so ustavili vozili in peš nadaljevali pot. Ujec je bil zelo dobre volje, ker je tu našel nekega svojega mornarja iz Gueriniere, ki je z zavihanimi rdečimi hlačami in bos stal v vodi in z nožem v roki trgjal školjke s skal ter jih z veliko slastjo kar žive jedel.

Mamici sta se veselo objeli...

Dominik in Lolita sta stopala ob s travlo zaraslem jarku; oba sta molčala.

Ozračje je bilo mehko in soparno. Objela jih je prava noirmoutrinska pomlad, ki je s svojo kipečo lepoto in milobo oblivala ravna polja, slana močvirja in vso žalobno sivino blatnega obrežja...

Krila barbatreskih in guerinierskih mlinov na veter so se živahno sukala pod bleščečim soncem, kot da kličejo Dominika in Lolito, rekoč: Pridita! Pridita! Pa hitro!... Koliko mesecev vaju že pričakujemo!

Mlada pa sta skočila v angleško kočijo...

Dominik vzame v eno roko vajeti, drugo pa prepusti Lolitini ročici, ki je tako dolgo željno čakala nanj.

»Ali sanjam?...« je šepetala Lolita in upirala oči sedaj v Dominika, sedaj nekam predse. »Ali zares sedim poleg vas in gledam to prelepo pomladansko jutro?... In prav tesno pri vas sedim, pri vas, ki sem že mislila, da sem vas za vedno izgubila!...«

Solze veselja in sreče so ji priklili

le v oči in se ji sipale v roke, s katerih je bila snela rokavice.

Prav nič ni zadrževala svojih solz.

Dominik je bil globoko ganjen. Pogledal jo je in se zazrl v njene rosne oči, ona pa mu je naslonila glavo na ramo in božajoče dejala:

»Torej je konec strašnih sanj?... Menda mi vendar ne razpenjate kril, da bi mi jih potem docela strli?...«

»Konec, Lolita!... Vse je končano!...«

»Oh, hvala vam, hvala!... Kako sem srečna! Kako neizmerno srečna!...«

Z morja je potegnil vetrič in jima pomešal dih in lase...

V zraku je plavalo nevidno ljubkovanje...

Celo noirmoutrinski zvonik, ki je bil že marsikaj videl, se je nekam vzdignil kakor stari oče, ki od daleč, prav od daleč gleda na svoje vnuke, kateri se vračajo z daljnega potovanja.

Mali ponij iz »Ker-Mimie« je veselo stresal lepo grivo.

Stari ribiči, ki so bili namenjeni k svojim ladjam, so se ustavljali, ko so srečavali Dominika in Lolito,

ki sta stopala drug ob drugem in brez besede strmela v brezbrežje...

»Vidiš, takole gre sreča!« je pripomnil nekdo v svojem noirmoutrinskem narečju in se na ves glas zasmejal, da se mu je nategnilo zagošlo lice.

OSEM IN DVAJSETO POGAVLJE

Kdor ni videl na lastne oči in kdor sam ni doživel pomladi v Noirmoutierju, ne more niti slutiti lepote, poezije in nedopovedljive miline, ki se razliva spomladi po Chaisekem gozdu.

V tako pomlad je prišel Dominik, ki mu je duša še krvavela od boja in poraza.

Popolnoma se je prepustil sladki omami, kot bi se vrgel v kopel, dišečo po pozabi.

V duši pa mu je klical neki glas: »Ko si vzel že trideset srebrnikov, se vsaj okoristi z njim!«

»Saj se tudi hočem!« je v obupu odgovoril sam pri sebi.

In tako je storil.

Zupnik Firmin ali kateri drug prijatelj iz patronaža mu niti na misel ni prišel več. Ves čas, kar so bili

pripravljalo za padec. Vrh zvonika se je nagnil proti Kocjanjim, a zadaj je izpodrinilo steno, tako da se je posulo v cerkev več kot drugam. Samo g. župnik je bil cerkvi. Rekel

je: »Tako strašnega dogodka še ni bilo v zgodovini Tomaja.« Tomajci smo imeli tri cerkve, a sedaj nimamo več nobene. Kdaj bo nam zasijalo sonce?

Duhovna obnova v Trstu

Božična duhovna obnova za tržaške izobražence bo v sredo, četrtek in petek (21. 22. in 23. decembra) ob 20 uri v kapelici pri Sv. Antonu Novem.

Na duhovno obnovo vlijudno vabimo vse slovenske javne delavce vseh poklicev, visokošolke in visokošolce ter dijakinje in dijake višjih srednjih šol.

Novice

Biserni mašnik msgr. Marinič umrl

Zadnjih smo poročali o nezgodi biseromašnika in staroste gor. duhovščine msgr. Mariniča, danes pa moramo javiti žalostno vest, da je monsignor dne 8. dec. podlegel poškodbam... V soboto, dne 10. dec. je bil slovesno pokopan. Pogreba se je udeležil v cerkvi sv. Roka tudi prevzvišeni knez in nadškof.

Msgr. Marinič se je rodil v Gorici dne 3. sept. 1862. Njegov oče se je bil iz Vedrijana priselil v Gorico, kjer je imel pred pevskim mostom opalno. Ko je naš rajni starosta dovršil ljudsko šolo, je leta 1874. prestopil v goriško gimnazijo. Po zrelostnem izpitu l. 1882. je stopil v bogoslovje za krško škotijo v Celovcu. Tu je bil leta 1886. posvečen v mašnika in je potem služboval po raznih slov. župnijah na Koroškem. Nekaj časa je bil tudi spovednik na Višarjah. Naposled je dobil, še razmeroma mlad zaradi svojih zmožnosti, dekanijo v Pliberku. Tu je uspešno deloval več let. Ker se je pa med plebiscitom zelo izpostavil za slovensko stališče, je po neuspelem plebiscitu leta 1922. zaradi preganjanja od strani Nemcev, ki so mu opustošili celo župnišče, zapustil Koroško in pribežal v Gorico. Nadškof Sedej ga je z veseljem sprejel in mu takoj izročil župnijo v Kojskem. Iz Kojskega je bil pozneje premeščen za ekonomo v Malo semeišče in odtod za administratorja škotijskega premoženja na ordinariatu. Šele leta 1948 se je popolnoma umaknil v zatišje, pa je vendar do zadnjega pomagal nečaku pri sv. Roku kot bi bil kaplan. Redno je spovedoval

in imel vsako nedeljo po dve sveti maši.

Rajni msgr. Marinič je bil vedno čil in zdrav. Do smrti ni nikdar rabil naočnikov, čeprav je dosegel visoko, starost 88 let. Leta 1936. je še skoraj kot mladenič obhajal zlato mašo in leta 1946. je še pri polni moči pel svojo biserno mašo. Za velike zasluge je bil imenovan za častnega stolnega kanonika in hišnega prelata sv. očeta. Naj mirno čaka vstajenja v svoji dragi goriški zemlji!

Smrt usmiljenke na Gradu pri Mirnu

Na miremskem Gradu je letos za praznik Brezmadežne odšla po zasluženo plačilo k Bogu s. Hieronima Bursič, Marijina sestra od čudežne svetinje. Rojena je bila pred 68. leti v Krškem na Dolenjskem. Kot mlada sestra je več let stregla bolnikom v ljubljanski bolnici, pozneje pa po zasebnih hišah. Kot taka je bila dobro poznana tudi v Gorici, kjer je več let požrtvovalno stregla bolnikom po domovih, par let tudi v bolnici usmiljenih bratov. Zadnja štiri leta je preživela na miremskem Gradu.

Smrtna kosa

V nedeljo 11. t. m. ponoči je umrla v Gorici v bolnici usmiljenih bratov Karolina Tomada, roj. Nardin iz Vrtojbe. Pokojna je bila izredno delavna in goreča krščanska žena, članica in dolgoletna tajnica ženske Marijine družbe v Vrtojbi. V svoji domači fari je vedno bila prva, kadar je šlo za čast božjo. Znalaj se je tudi postaviti in braniti Cerkev in duhovnike, posebno zadnja leta, ko je bilo toliko zmešanih glav v Vrtojbi. Bog ji je dal pet otrok, ki jih je skušala vse lepo krščansko vzgojiti, ter je bila tudi v tem marsikaki materi v zglede. Najstarejšo

hčerko je poročila s pok. prof. Zupančičem Mirkom, ki je padel med vojno v boju zoper Nemce. Ta hčerka je sedaj v Argentini. Po letu 1947 se je pokojnica z družino vred preselila v Gorico, kjer je morala okušati grenki kruh begunstva. To je morda tudi bilo krivo, da je morala v prerani grob. Pokojna bo živel med nami Vrtojbeni še dolgo kot zgled požrtvovalne in delavne krščanske žene, ki ji njeni vaščani veliko dolgujemo. Njej daj Bog večni mir in plačilo, družini pa tolažbo v veliki bolesti.

„Umgangssprache — lingua di uso“

Ukaz prosvetnega ministrstva od 25. nov., s katerim se hoče razbiti slovensko šolstvo v Gorici, nosi vse znake svojega goriškega očetovstva. Spočeli so ga namreč nekulturni nasilniki, ki onečaščajo visoko italijansko kulturo z davljenjem svojih tisočletnih sosedov. To izpričujejo zlasti s tem, da hočejo istovetiti materni jezik z občevelnim jezikom. Ta generični, raztegljivi pojem so iztuhtali nemško-nacionalni fanatiki, da bi pri ljudskih štetjih v stari Avstriji v obmejnih predelih na Koroškem in Štajerskem utajili čim več Slovencev. Ljudska štetja na podlagi materinega jezika niso služila njihovim zločestim namenom. Ker se pa niso upali zahtevati od ljudi, da bi zatajili jezik svojih očetov, so zmaličili predpise in uvedli uradno prostaško zavajanje z »občevelnim jezikom«. Na ta način in z navrhano mero groženj in zapeljavanja so krivični nemški gospodarji mnoge lahkoverne Slovence s slovenskim materinim jezikom prekrstili v Nemce z nemškim občevelnim jezikom. To se je dogajalo zlasti v nemškutarskih trgih po Koroškem in Štajerskem, kjer se je v javnem življenju govorilo največ nemški. To nečedno početje se skuša sedaj posnemati. Materinski jezik naj bi bil isto kot lingua di uso in kdor se izjavi, da je njegov »lingua di uso« italijanski, postane Italijan.

Nacisti so razbili Avstrijo, fašisti uničili Italijo... Kogar bogovi hočejo uničiti, ga udarijo s slepoto!

Tiskarska stavka v Trstu

Od sobote 10. t. m. zvečer tržaške tiskarne počivajo in ne izhajajo več tržaški dnevnik: »Giornale«, »Pris-morski dnevnik«, »Corriere«. Kako dolgo, ne vemo.

Visoko odlikovanje

Dne 20. oktobra 1949 je sv. oče Pij XII. s posebnim apostolskim pismom odlikoval z viteškim redom sv. Silvestra g. dr. Štefana FALEŽA, bivšega tajnika jugoslovanskega poslaništva pri sv. stolici ter člana osrednjega odbora udruženja Pax

Romana. Dr. Falež je kot nadzornik mednarodne ustanove za begunce IRO naredil mnogo dobrega za slovenske begunce, ki so bili raztreseni po vsej Italiji, zlasti še za one v Gorici in Vidmu.

Iskreno čestitamo!

Duhovniška vest

Na praznik Brezmadežne je bil posvečen v duhovniška slovenski salezijanec g. Anton Cvetko. Novomašnik je doma iz Cerknice pri Rakeku. Staršev nima več. Mati je umrla pred tremi meseci. Bogoslovne študije je dovršil pri salezijancih v Padovi. Novo mašo bo imel 1. jan. 1950 pri svojem redovnem sobratu v Dolini pri Trstu.

Nabirka za Vincencijevo konferenco

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu bo nabirala v nedeljo dne 18. t. m. prostovoljne prispevke za svoje reveže, in sicer pred cerkvenimi vrati med slovenskimi mašami. Konferenca podpira mnogo siromašnih slovenskih družin, nima pa nobenih rednih dohodkov. Prosimo usmiljena srca, da nam pomagajo po svojih močeh pri tem človekoljubnem delu!

Odbor

Športni teden

V Firencih:

JUGOSLAVIJA - FRANCIJA : 3:2
Po 90. minutni borbi je bil rezultat neodločen (2:2). Šele v drugem podaljškem so Jugoslovani izsilili ugoden izid, ter se tako plasirali za svetovno prvenstvo (Rio de Janeiro 1950).

Kvalifikacijsko srečanje med enajstoricama: obojestransko zelo požrtvovalno.

Najboljši: Čajkovski, Djajič in Bobek (Jugoslavija); Hon, Marche in Walter (Francija).

Sodil je g. Galeati iz Bologne zelo dobro.

Gledalcev je bilo 25.000.

Italijanski tisk sodi:

Igra je bila ves čas živahna in odprta. Pri Francozih je razpadala na poteze brez medsebojne povezanosti, pri Jugoslovanih pa je bila »tehnično« na višku, a se je razblinjala v netočnem streljanju. Prvič je stresel mrežo Mitič. Sledil je razborit francoski prodor: gol za Francijo (Walter). Stanje v prvem polčasu : 1:1.

V drugi polovici tekme so se jugoslovanski udari kopčili na francoskega goal-keeperja. Vendar je Francija nepričakovano prešla v vodstvo. Walter je streljal kot jugoslovanski branilec je pogнал v polje in Luciano, desni half, je bliskovito realizirala v Dominikovih rokah... Tukaj je vse govorilo o strašnih urah, ki sta jih morala pretrpeti... Tukaj je Dominik tako proseče rotil Lolito:

»Pozabi me!...«

Toda ona ni pozabila svojega Dominika! Ni hotela prenesti težke žrtve in kdo ve, ali bi jo vobče mogla prenesti, četudi bi bila nanjo pripravljena? Katero srce pa more pozabiti dan, ko se je tesno objelo in zavedno združilo z drugim ljubimcem?...

Dominik je sodil, da »ni mogoče«. V njem samem pa so se oglašali oddaljeni glasovi, ki so mu šepetali, da v resnici ni moči pozabiti nobene vročega objema, najmanj pa, ako te objame Bitje vseh bitij!... In kakor v prazni izdolbini kitare nekaj časa tiho odmeva pesem, tako je bilo videti, da hoče Bog, naj tudi v praznini Dominikove duše — odkoder je hotel pregnati njega samega — še nekoliko časa odmevajo otožni glasovi na veliki spomin... Najbolj so se ti jutranji sprehodi priljubili Loliti, ki se ni mogla naučiti prelepe obale, zlasti od vile markize Courlis do Vieila, mimo Magdalene in Belega rtiča. Vsakomur kraju je dala posebno ime. Ljubila je svež veter, ki se je igral z njenimi lasmi, in sladkoben vojnik, ki je dehtel iz zlate preproge cvetočih suhih rož; posebno rada pa je gledala na neprenehoma spreminjajočo se morje, ki je zdaj naraščalo, zdaj padalo. Poznala je skoraj vse ribiške ladje in često se je prav prijazno pogovarjala s starim Crepierjem, ki mu je bil Dominik »zelo pri srcu«.

Minuto kasneje je enajstka v korist Jugoslavije: Mihajlovič, gol. Igra se konča : 2:2.

Prvi podaljšek nič pomembnega. Drugi podaljšek Čajkovski II. : krasen dribbling in žoga med podboji. Jugoslavija je zmagala!

DAROV I

ZA »KATOLIŠKI GLAS«

Preplačilo iz Marijine družbe v Trstu 300.— lir.

Neka oseba pri Sv. Jakobu v Trstu 300; N.N. od Srca Marijinega iz Trsta 100.— lir.

Srečna hvala!

ZA DOB. DRUŠTVO V GORICI

Ob zaključku II. krojnega tečaja darovale udeleženke L 1500.—

ZA »SLOVENSKO SIROTIŠČE SV. DRUŽINE«

Franciškin Franc v Dolu 300; gospa Fani Fajt iz Trsta 2000; »Podporno društvo« v Gorici 20 parov nogavic za otroke; Marijina družbenica iz Gorice, gdč. C. R. 5000.— lir in 5 kg bele moke; Andrej Pečar, izdelovalec klavirjev in harmonijev 2000.— lir.

V št. Mavru so nam darovali: v denarju 1481.— lir, krompirja kvint. 2,30, koruzne moke 15 kg, turšice 15 kg in 1 kvint. jabolk.

V števerjanski župniji: 550.— lir; g. župnik Ciril Sedej 3000.— lir, krompirja 3,50 kvint., jabolk 4 kvint., bele moke 22 kg, koruzne moke 16 kg, koruze 60 kg, krhljev 2 kg, slanina 1 kg.

Preč. g. Ivan Rešič 1000; prijateljice Sirotišča nabrale v Gorici ob godu sv. Andreja 3154.— lir z željo, naj bi se zavod kmalu dvignil do višine, katero je bil dosegel pred zadržem.

V pevski župniji: v denarju 4440.— lir, krompirja 3,40 kvint., jabolk 1 kvint., koruze 15 kg, koruzne moke 12 kg, krhljev 2,50 kg.

Prav prisrčno zahvalo izraža vodstvo in otroci — sirote prevzvišene — mu knezonadškofu Karlu Margottiju za milostni dar ob godu sv. Karla 5000.— lir. Na mnoga leta!

Vsem našim dobrotnikom zagotovo hvaležnosti in molitve.

Božični darovi

in razno zimsko perilo v veliki izbiri v modni trgovini
»Sri soncu«
Tov. via Diamante I
Se priporoča Ivan Lupše

Odgovorni urednik: Stanko Stanic
Tiska tiskarna Budin v Gorici

na potovanju, ni dobil ne enega pisma! Ali mu je župnik sploh kaj pisal? ... Ni bil pisal?

Ako bi se obrnil na uca, bi mu gotovo tudi sedaj znal razjasniti zadevo. Sicer pa to ne bi bilo ničesar predrugačilo; zato je bilo Dominiku še ljubše, da ne ve, kako je prav za prav. Kaj bi si toliko prizadeval oživiti to, kar bo tako in tako moralo umreti!

Naselili so se zopet v svojem starem »Turkizu«. Dominik je našel svojo sobico še prav takšno, kakršno je bil pustil pred letom po onem begu, ki ga je sedaj hotel pozabiti. Vila, katere lastnica je bila prijazna in dobrodušna gospodična Julija, je bila zunaj in znotraj okusno opremljena in je stala ponosno kakor kakšen srednjeveški gradič ter pričakovala svoje goste.

Gozd pa je bil nepopisno lep. Zelene stezice so bile nedotaknjene in deviško sveže, ker ni bilo onih izletnikov, ki poleti v celih jatah prihajajo z dopoldanske ladje. Tedaj ladja še ni vozila in je vladal na otoku res čudovit mir in skriv-

nostna tihota, ki je ni motil hrupni svet.

Bori in jelke, vedno zeleni in navadni hrasti, palme in lovorji, tamariške in eukalipti so pognali nove temnozeleno žametaste lističe, dišeče in živopisane mimoze pa so ob lahmem vetru z morja na vso to bogatijo sipale svoje prozorne zlate bisere. Ob takem pogledu si na mah doumel, zakaj so nekoč imenovali ta kotichek zemlje Erosov otok ali otok ljubezni.

Morje si videl od vseh strani in z vsakega ovinka v grevoredu. Zdaj se je prikazovalo v sinji modrini, ki je bila čistejša in prozornejša kot jasno nebo, zdaj zopet temnozelena kakor vedno zeleni hrasti. Skoraj vse dni se ni vzdignil niti najmanjši valček, da je bil zares krasen pogled na negibno morsko ravnan, ki je ležala pred očmi kakor velikansko čarobno zrcalo. Človek bi noč in dan stal na souzeauxjski obali ali ob votlini sv. Filiberta in gledal in gledal in užival... Če pa si želel še več miru, ti ni bilo treba iti dlje kot do Pelaveja.

Lepa pot vodi mimo razvalin trdnjave sv. Petra, kjer zaviješ v smrekov gozdiček, v katerega so se prihajale poleti igrat Chaillotske gojenke, ki so jih vodile sestre sv. Modrosti.

To je bila prava cvetoča in dišeča puščava. Niti ribiča nisi srečal. Sredi visokih smrek so se liki pisane rute razgrinjale cvetoče livade, po katerih so se pasli osličji in žrebci. Spodaj v daljavi se je risala v zrak podoba noirmoutrinske cerkve pa slikovite in zastavne trdnjave, ki je bila videti kakor da hoče pričati, kako ravno človek premno gokrat meče krvavo senco na najlepšo pokrajino.

Dominik in Lolita se nista mogla nagledati prerajajoče se narave. Vneto sta se sprehajala po otoku, ki sta ga imela že docela za svojega in ki sta na njem poznala sleherno stezico. Ni ga bilo jutra, da ne bi bila na oni svoji ravnici, kjer sta nekoč videla »duhove« in nad katero ponosno kraljuje Gauthierjev stolp.

Tukaj sta prvič drug drugemu šepetaje razkrila svoje srce... Tukaj se je Lolita nekega večera ones-

svestila v Dominikovih rokah... Tukaj je vse govorilo o strašnih urah, ki sta jih morala pretrpeti... Tukaj je Dominik tako proseče rotil Lolito:

»Pozabi me!...«

Toda ona ni pozabila svojega Dominika! Ni hotela prenesti težke žrtve in kdo ve, ali bi jo vobče mogla prenesti, četudi bi bila nanjo pripravljena? Katero srce pa more pozabiti dan, ko se je tesno objelo in zavedno združilo z drugim ljubimcem?...

Dominik je sodil, da »ni mogoče«. V njem samem pa so se oglašali oddaljeni glasovi, ki so mu šepetali, da v resnici ni moči pozabiti nobene vročega objema, najmanj pa, ako te objame Bitje vseh bitij!... In kakor v prazni izdolbini kitare nekaj časa tiho odmeva pesem, tako je bilo videti, da hoče Bog, naj tudi v praznini Dominikove duše — odkoder je hotel pregnati njega samega — še nekoliko časa odmevajo otožni glasovi na veliki spomin... Najbolj so se ti jutranji sprehodi priljubili Loliti, ki se ni mogla naučiti prelepe obale, zlasti od vile markize Courlis do Vieila, mimo Magdalene in Belega rtiča. Vsakomur kraju je dala posebno ime. Ljubila je svež veter, ki se je igral z njenimi lasmi, in sladkoben vojnik, ki je dehtel iz zlate preproge cvetočih suhih rož; posebno rada pa je gledala na neprenehoma spreminjajočo se morje, ki je zdaj naraščalo, zdaj padalo. Poznala je skoraj vse ribiške ladje in često se je prav prijazno pogovarjala s starim Crepierjem, ki mu je bil Dominik »zelo pri srcu«.

Postali so si že skoraj domači in stari mornar ju je večkrat kar naravnost vprašal:

»No, kdaj bo torej poroka?«

Sicer je bilo to vprašanje, ki je Dominika in Lolito čedalje bolj približevalo in vedno čvrsteje družilo in ki naj bi bilo po njuni misli sklep vsega, na ustnicah sleherne Noirmoutrinca.

Mlada pa sta se zasmejala in odgovorila:

»Čim najprej mogoče!«

(Dalje)